



Deepfake a podvodné správy

Ako ich rozpoznať a čo robiť · pre rodičov, učiteľov aj žiakov

Sfalšovať hlas človeka dnes zvládne kto chce, stačí pár sekúnd nahrávky. Video je náročnejšie, ale tiež dostupné. A tu je nepríjemná pravda: **rady typu „všímajte si nemrkajúce oči“ prestávajú platiť**. Technika sa zlepšuje rýchlejšie než naše oko.

Preto sa obrana presunula inam. Nie „poznám falzifikát na pohľad“, ale **„pri neobvyklej žiadosti si to overím iným kanálom“**. Tento zvyk funguje bez ohľadu na to, aká dobrá je tá napodobenina.

Podvodná správa: na čom sa dá prichytiť

- **Tlak na čas.** „Do 24 hodín“, „ihneď“, „inak prídete o...“. Podvod potrebuje, aby ste nemali čas premyslieť si to.
- **Adresa odosielateľa.** Nie zobrazené meno, skutočná adresa. Banka nepíše z gmailu.
- **Odkaz, ktorý vedie inam.** Prejdite naň myšou (na telefóne podržte) a prečítajte, kam skutočne ide.
- **Nezvyčajná žiadosť od známeho.** Peniaze, kód z SMS, „pošli mi to rýchlo“, aj keď to znie ako on.
- **Príloha, ktorú ste nečakali.** Faktúra, doklad, fotky z akcie.

Zlaté pravidlo: na odkazy zo správ neklikajte. Stránku banky, školy či úradu si otvorte sami z prehliadača. Trvá to o desať sekúnd dlhšie a rieši to väčšinu prípadov.



Ked' „volá" alebo „píše" niekto známy

- 1 Zložte a zavolajte sami.** Na číslo, ktoré máte v kontaktoch, nie na to, z ktorého vám volali.
- 2 Overte inou cestou.** Ak píše na chate, zavolajte. Ak volá, napíšte. Útočník ovláda zvyčajne len jeden kanál.
- 3 Spýtajte sa na niečo, čo vie len ten človek.** Nie dátum narodenia. Ten sa dá zistiť. Niečo z vášho spoločného života.

Tip pre rodiny: dohodnite si **kontrolné slovo**. Jedno slovo, ktoré nikde nezverejňujete a ktoré si povieť pri žiadosti o peniaze alebo pri neobvyklej prosbe. Znie to prehnane, a je to najúčinnější ochrana proti napodobenému hlasu, akú dnes máme.

Ked' je podozrivá fotka alebo video

- ☐ Kto to zverejnil ako prvý? Nájdite pôvodný zdroj, nie preposlanie.
- ☐ Píše o tom aj niekto iný: nezávislé médium, oficiálna stránka?
- ☐ Vyhľadajte podľa obrázka. Často sa ukáže, že fotka je staršia a z iného kontextu.
- ☐ Sedia detaily s tvrdením? Ročné obdobie, jazyk na tabuliach, oblečenie, počasie.

Ked' sa už niečo stalo

- **Zadali ste heslo?** Okamžite ho zmeňte, a všade, kde ste ho použili tiež. Zapnite dvojfaktorové overenie.
- **Zadali ste údaje z karty?** Ihneď volajte banke a kartu zablokujte.
- **Poslali ste peniaze?** Volajte banke okamžite, niekedy sa platba dá ešte zastaviť. Potom polícia.
- **Šíri sa o vás falošný obsah?** Zaistite dôkazy, nahláste to na platforme a nemažte komunikáciu.

Naučte deti jednu vetu: „Ked' ma niekto tlačí, aby som sa rozhodol hneď, je to dôvod spomaliť, nie zrýchliť."